

การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลาน
ในป่าที่ราบต่ำเขานอจู้ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม
และบริเวณใกล้เคียง อ.คลองท่อม จ.กระบี่

ปิยวรรณ นิยมวัน

บทคัดย่อ

ปิยวรรณ นิยมวัน. 2550. การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในป่าที่ราบต่ำเขานอจู้
ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และบริเวณใกล้เคียง อ.คลองท่อม จ.กระบี่. หน้า 280-
292. ใน ผลงานวิจัย และรายงานความก้าวหน้างานวิจัย ประจำปี 2549. กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า สำนัก
อนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. กรุงเทพฯ.

การสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานบริเวณป่าที่ราบต่ำเขานอจู้ ในเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคี รวมทั้งชุมชนใกล้เคียง ในอำเภอคลองท่อม จังหวัด
กระบี่ ดำเนินการสำรวจ 3 ครั้ง ในเดือนธันวาคม 2548 เมษายนและตุลาคม 2549 รวมทั้งจากการสอบถาม
และหลักฐานตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม พบว่ามีสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก
27 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน 48 ชนิด ในพื้นที่เป็นสัตว์ชนิดที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 5 ชนิด ได้แก่ ปาดเขียวตีน
ลาย กบหูตด ตะกวด งูสามเหลี่ยมหัวหางแดง และงูเขียวต๊กก๊าก สัตว์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ต๊กก๊ากปลายจุดได้ สำรวจ
พบ 32 ชนิด จำแนกเป็นงูที่อาศัยและหากินตามพื้น 16 ชนิด งูที่อาศัยและหากินตามต้นไม้ พุ่มไม้ 16 ชนิด ใน
จำนวนงูที่อาศัยอยู่ตามต้นไม้ 16 ชนิดนี้แบ่งเป็นงูที่หากินกลางวัน 7 ชนิด และงูที่หากินกลางคืน 9 ชนิด

คำนำ

สืบเนื่องจากโครงการวิจัยการกระจาย ประชากร และนิเวศวิทยาของนกแก้วแล้วทงดำ ภายใต้
โครงการฟื้นฟูสถานภาพนกแก้วแล้วทงดำในประเทศไทย ซึ่งดำเนินการบริเวณป่าที่ราบต่ำเขานอจู้ ในเขตรักษา
พันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และป่าสงวนแห่งชาติที่อยู่ใกล้เคียง ในอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ พบว่าปัจจัย
หนึ่งที่มีผลต่อความล้มเหลวในการสืบพันธุ์ของนกแก้วแล้วทงดำคือ งู กลุ่มงูตาแมว สกุล *Boiga* ได้แก่
งูปล้องทอง งูแส้หางม้า งูแส้หางม้าเทา และงูกระ โดยงูเหล่านี้เป็นผู้ล่าไข่และลูกนกแก้วแล้วทงดำเป็นอาหาร
กลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่าจึงดำเนินการสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในบริเวณที่เป็นแหล่งที่อยู่
อาศัยของนกแก้วแล้วทงดำ และบริเวณใกล้เคียง เพื่อเป็นองค์ความรู้ประกอบการพิจารณาในการดำเนินการ
อนุรักษ์นกแก้วแล้วทงดำต่อไป

วิธีการศึกษา

1. เดินสำรวจตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติบริเวณสระมรกต ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งชาติ 3 ครั้ง ครั้งละ 5-7 วัน สำรวจระหว่างช่วงเวลา 9.00-15.00 น. และ 20.30-3.00 น. เส้นทางสำรวจพื้นที่ป่าแสดงในภาคผนวก ก ซึ่งดัดแปลงมาจากแผนที่เส้นทางสำรวจจริงนกแล้วต้องดำ (สิริรักษ์, ติดต่อบริษัท) บันทึกชนิดสัตว์ที่พบ ชนิดสัตว์ที่ได้ยินเสียง จำนวนตัว และระยะเวลาที่สำรวจ หากไม่สามารถจำแนกได้ในพื้นที่จะจับมาจำแนกโดยใช้หลักของ ัญญา (2546) Taylor (1962, 1963, 1965) Cox (1991) และ Cox *et. al.* (1998) ถ่ายภาพ แล้วปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ
2. ขับรถสำรวจตามถนน และการสำรวจแบบทั่วไป
3. สอบถามเจ้าหน้าที่ ชาวบ้าน และรับแจ้งเบาะแสการพบสัตว์ตามชุมชน
4. จัดทำบัญชีรายชื่อสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานในพื้นที่สำรวจ

ผลการศึกษา

จากการสำรวจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานบริเวณป่าที่ราบต่ำเขาอู้อู้ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งชาติ รวมทั้งชุมชนใกล้เคียง ในอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ดำเนินการสำรวจ 3 ครั้ง ในเดือนธันวาคม 2548 เมษายนและตุลาคม 2549 รวมทั้งจากการสอบถามและหลักฐานตัวอย่างที่เก็บรักษาไว้ที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม พบว่ามีสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 27 ชนิด และสัตว์เลื้อยคลาน 48 ชนิด ดังตารางที่ 1-4

สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานที่พบส่วนใหญ่เป็นสัตว์ที่สามารถพบได้ทั่วไป บางส่วนพบเฉพาะทางภาคใต้ หรือตามเทือกเขาที่ทอดตัวอยู่ทางด้านตะวันตกของประเทศ จากการพิจารณาโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพบว่าสัตว์ชนิดที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ 5 ชนิด ได้แก่ ปาดเขียวตีนลาย (ภาคผนวก ข ภาพที่ 1) กบหูต (ภาคผนวก ข ภาพที่ 2) ตะกวด (ภาคผนวก ข ภาพที่ 3) งูสามเหลี่ยมหัวหางแดง และงูเขียวตุ๊กแก สัตว์เฉพาะถิ่น ได้แก่ ตุ๊กแกปาลายจุดได้ (ภาคผนวก ข ภาพที่ 4) ซึ่งพบเฉพาะที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช และเขาช่อง จังหวัดตรัง (Nabhitabhata and Chan-ard, 2005)

ตารางที่ 1 ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบในแต่ละเดือน

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	เดือนที่สำรวจ		
			ธ.ค. 48	เม.ย. 49	ต.ค. 49
1	เขียดดูง	<i>Ichthyophis</i> sp.			X
2	อึ่งกรายลายเลอะ	<i>Leptobrachium smithi</i> Matsui, Nabhitabhata and Panha, 1999		X	X
3	จิ้งโคร่ง	<i>Bufo asper</i> Gravenhorst, 1829	X	X	X
4	คางคกหัวราบ	<i>Bufo macrotis</i> Boulenger, 1888		X	
5	คางคกบ้าน	<i>Bufo melanostictus</i> Schneider, 1799		X	X
6	คางคกแคระ	<i>Bufo parvus</i> Boulenger, 1887			X
7	กบหนอง	<i>Fejervarya limnocharis</i> (Boie, 1837)	X	X	X
8	กบนา	<i>Hoplobatrachus rugulosus</i> (Wiegman, 1835)		X	
9	กบหูต	<i>Limnonectes blythii</i> (Boulenger, 1920)	X	X	X
10	กบหัวโต	<i>Limnonectes (Bourettia) macrognathus</i> (Boulenger, 1917)			X
11	กบเขาสูง	<i>Rana alticola</i> Boulenger, 1882			X
12	กบบัว	<i>Rana erythraea</i> (Schlegel, 1837)		X	
13	กบอ่องเล็ก	<i>Rana nigrovittata</i> (Blyth, 1856)		X	X
14	กบเขาหลังตอง	<i>Rana chalconota</i> (Schlegel, 1837)		X	X
15	กบป่าไผ่	<i>Taylorana hascheana</i> (Stoliczka, 1870)	X	X	X
16	เขียดทราย	<i>Occidozyga martensii</i> (Peters, 1867)	X	X	X
17	ปาดลายเลอะใต้	<i>Rhacophorus appendiculatus</i> (Gunther, 1858)		X	
18	ปาดเขี้ยวตีนลาย	<i>Rhacophorus reinwardtii</i> (Schlegel, 1837)		X	X
19	ปาดบ้าน	<i>Polypedates leucomystax</i> (Gravenhorst, 1829)	X	X	X
20	ปาดจิ๋วลายแต้ม	<i>Chiromantis cf. nongkhorensis</i> (Cochran, 1927)		X	
21	อึ่งลาย	<i>Calluella guttulata</i> (Blyth, 1855)		X	
22	อึ่งอ่างมลายู	<i>Kaloula baleata</i> (Muller, 1836)		X	
23	อึ่งอ่างบ้าน	<i>Kaloula pulchra</i> Gray, 1831		X	X
24	อึ่งแม่หนาว	<i>Microhyla berdmorei</i> (Blyth, 1856)	X	X	X
25	อึ่งลายแต้ม	<i>Microhyla butleri</i> Boulenger, 1900		X	
26	อึ่งข้างดำ	<i>Microhyla heymonsii</i> Vogt, 1911		X	X
27	อึ่งน้ำเต้า	<i>Microhyla ornata</i> (Dumeril and Bibron, 1841)	X	X	X

ตารางที่ 2 ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบในแต่ละเดือน

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	เดือนที่สำรวจ			สอบ ถาม
			ธ.ค. 48	เม.ย. 49	ต.ค. 49	
1	กิ้งก่าเขานามสั้น	<i>Acanthosaura crucigera</i> Boulenger, 1885		X	X	
2	กิ้งก่าแก้ว	<i>Calotes emma</i> Gray, 1845		X	X	
3	กิ้งก่าหัวแดง	<i>Calotes versicolor</i> (Daudin, 1802)	X			
4	กิ้งก่าบิน	<i>Draco</i> sp.	X	X		
5	กิ้งก่าบินปีกส้ม	<i>Draco maculatus maculatus</i> (Gray, 1845)			X	
6	กิ้งก่าบินปีกห้าแถบ	<i>Draco quinquefasciatus</i> Hardwicke and Gray, 1827			X	
7	กิ้งก่าบินมลายู	<i>Draco obscurus formosus</i> Boulenger, 1900			X	
8	ตุ๊กแกบินหางแผ่น	<i>Ptychozoon kuhli</i> Stejneger, 1902			X	
9	ตุ๊กแกบินหางหยัก	<i>Ptychozoon lionatum</i> Annadale, 1905			X	
10	ตุ๊กแกบ้าน	<i>Gekko gecko</i> (Linnaeus, 1758)	X	X	X	
11	ตุ๊กแกป่าลายจุดใต้	<i>Cyrtodactylus peguensis zebraicus</i> Taylor, 1962		X	X	
12	ตุ๊กแกป่าใต้	<i>Cyrtodactylus pulchellus</i> Gray, 1828		X	X	
13	จิ้งจกหิน	<i>Gehyra</i> sp.			X	
14	จิ้งเหลนหลากหลาย	<i>Mabuya macularia</i> Taylor & Elbel, 1958		X	X	
15	จิ้งเหลนลายมลายู	<i>Lipinia surdus</i> (Boulenger, 1900)		X		
16	ตะกวด	<i>Varanus nebulosus</i> (Gray, 1831)		X	X	
17	งูเหลือม	<i>Python reticulatus</i> (Schneider, 1801)				X
18	งูแสงอาทิตย์	<i>Xenopeltis unicolor</i> Boie, 1827			X	
19	งูกินทากหัวโหนด	<i>Aplopeltura boa</i> (Boie, 1828)			X	
20	งูเขียวหัวจิ้งจกมลายู	<i>Ahaetulla mycterizans</i> (Linnaeus, 1758)		X	X	
21	งูเขียวหัวจิ้งจกป่า	<i>Ahaetulla prasina</i> (Boie, 1827)	X	X	X	
22	งูเขียวพระอินทร์	<i>Chrysopelea ornata</i> (Shaw, 1802)				X
23	งูแส้หางม้า	<i>Boiga cynodon</i> (Boie, 1827)				X
24	งูแส้หางม้าเทา	<i>Boiga ocellata</i> Kroon, 1973				X
25	งูปล้องทอง	<i>Boiga dendrophila</i> (Boie, 1827)				X

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	เดือนที่สำรวจ			สอบ ถาม
			ธ.ค. 48	เม.ย. 49	ต.ค. 49	
26	งูคางคก	<i>Boiga drapiezii</i> (Boie, 1827)		X		
27	งูกระ	<i>Boiga jaspidea</i> (Dumeril, Bibron and Dumeril, 1854)				X
28	งูเขียวกาวหมาก	<i>Gonyosoma oxycephalum</i> (Boie, 1827)		X		X
29	งูสายน่าน	<i>Dendrelaphis</i> sp.				X
30	งูสายน่านหลังลาย	<i>Dendrelaphis caudolineatus</i> (Gray, 1834)				X
31	งูสายน่านหลังลายเฉียง	<i>Dendrelaphis striatus</i> (Cohn, 1906)			X	
32	งูปล้องฉนวนบอร์เนียว	<i>Lepturophis albobfuscus</i> (Dumeril, Bibron and Dumeril, 1854)		X		
33	งูปล้องฉนวนบ้าน	<i>Lycodon subcinctus</i> Boie, 1827			X	
34	งูปล้องฉนวนมลายู	<i>Lycodon butleri</i> Boulenger, 1900	X	X	X	
35	งูปล้องฉนวนลาว	<i>Lycodon laoensis</i> Gunther, 1864		X		X
36	งูปล้องฉนวนอินเดีย	<i>Lycodon davisonii</i> (Blanford, 1878)	X			
37	งูทางมะพร้าวลายขีด	<i>Coelognathus radiatus</i> (Boie, 1827)		X		
38	งูสิงหกรรมดา	<i>Ptyas corros</i> (Schlegel, 1837)			X	
39	งูคุด	<i>Oligodon purpurascens</i> (Schlegel, 1837)			X	
40	งูลายสาบคอดแดง	<i>Rhabdophis subminiatus</i> (Schlegel, 1837)			X	
41	งูทับสมิงคลา	<i>Bungarus candidus</i> (Linnaeus, 1758)			X	X
42	งูสามเหลี่ยมหัวหางแดง	<i>Bungarus flaviceps</i> Reinhardt, 1843				X
43	งูจงอาง	<i>Ophiophagus hannah</i> (Cantor, 1836)				X
44	งูปล้องหวายหัวดำ	<i>Calliophis maculiceps</i> (Gunther, 1858)				X
45	งูเห่า	<i>Naja kaouthia</i> Lesson, 1831				X
46	งูกะปะ	<i>Calloselasma rhodostoma</i> (Boie, 1827)		X	X	X
47	งูเขียวหางไหม้ฮาเจน	<i>Trimeresurus (Parias) hageni</i> (Lidth de Jeude, 1886)			X	
48	งูเขียวตุ๊กแก	<i>Tropidolaemus wagleri</i> (Schlegel, 1827)				X

.....

ตารางที่ 3 ชนิดสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่พบในพื้นที่สำรวจแต่ละแห่ง

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ขส.เขาประ- บางคราม	ป่า สงวนฯ	ชุมชน
1	เขียดงู	<i>Ichthyophis</i> sp.	X		
2	อึ่งกรายลายเลอะ	<i>Leptobrachium smithi</i> Matsui, Nabhitabhata and Panha,	X	X	
3	จกโคร่ง	<i>Bufo asper</i> Gravenhorst, 1829	X		
4	คางคกหัวราบ	<i>Bufo macrotis</i> Boulenger, 1888		X	
5	คางคกบ้าน	<i>Bufo melanostictus</i> Schneider, 1799	X		X
6	คางคกแคระ	<i>Bufo parvus</i> Boulenger, 1887		X	
7	กบหนอง	<i>Fejervarya limnocharis</i> (Boie, 1837)		X	X
8	กบนา	<i>Hoplobatrachus rugulosus</i> (Wiegman, 1835)		X	
9	กบหูต	<i>Limnonectes blythii</i> (Boulenger, 1920)	X	X	
10	กบหัวโต	<i>Limnonectes (Bourretia) macrognathus</i> (Boulenger,	X	X	
11	กบเขาสูง	<i>Rana alticola</i> Boulenger, 1882	X		
12	กบบัว	<i>Rana erythraea</i> (Schlegel, 1837)		X	
13	กบช่องเล็ก	<i>Rana nigrovittata</i> (Blyth, 1856)	X	X	
14	กบเขาลงทอง	<i>Rana chalconota</i> (Schlegel, 1837)	X		X
15	กบป่าไผ่	<i>Taylorana hascheana</i> (Stoliczka, 1870)	X	X	
16	เขียดทราย	<i>Occidozyga martensii</i> (Peters, 1867)	X	X	
17	ปาดลายเลอะใต้	<i>Rhacophorus appendiculatus</i> (Gunther, 1858)		X	
18	ปาดเขียวตีนลาย	<i>Rhacophorus reinwardtii</i> (schlegel, 1837)		X	
19	ปาดบ้าน	<i>Polypedates leucomystax</i> (Gravenhorst, 1829)	X	X	
20	ปาดจิ้วลายแต้ม	<i>Chiromantis cf. nongkhorensis</i> (Cochran, 1927)		X	
21	อึ่งลาย	<i>Calluella guttulata</i> (Blyth, 1855)		X	
22	อึ่งอ่างมลายู	<i>Kaloula baleata</i> (Muller, 1836)		X	
23	อึ่งอ่างบ้าน	<i>Kaloula pulchra</i> Gray, 1831		X	
24	อึ่งแม่หนาว	<i>Microhyla berdmorei</i> (Blyth, 1856)		X	X
25	อึ่งลายแต้ม	<i>Microhyla butleri</i> Boulenger, 1900		X	
26	อึ่งข้างดำ	<i>Microhyla heymonsi</i> Vogt, 1911		X	
27	อึ่งน้ำเต้า	<i>Microhyla ornata</i> (Dumeril and Bibron, 1841)		X	X

ตารางที่ 4 ชนิดสัตว์เลื้อยคลานที่พบในพื้นที่สำรวจแต่ละแห่ง

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ขส.เขาประ- บางคราม	ป่า สงวนฯ	ชุมชน
1	กิ้งก่าเขานามสั้น	<i>Acanthosaura crucigera</i> Boulenger, 1885	X		
2	กิ้งก่าแก้ว	<i>Calotes emma</i> Gray, 1845	X	X	
3	กิ้งก่าหัวแดง	<i>Calotes versicolor</i> (Daudin, 1802)	X	X	
4	กิ้งก่าบิน	<i>Draco</i> sp.	X		
5	กิ้งก่าบินปีกส้ม	<i>Draco maculatus maculatus</i> (Gray, 1845)	X		
6	กิ้งก่าบินปีกห้าแถบ	<i>Draco quinquemaculatus</i> Hardwicke and Gray, 1827	X		
7	กิ้งก่าบินมลายู	<i>Draco obscurus formosus</i> Boulenger, 1900	X		
8	ตุ๊กแกบินหางแผ่น	<i>Ptychozoon kuhli</i> Stejneger, 1902	X		
9	ตุ๊กแกบินหางหยัก	<i>Ptychozoon lionatum</i> Annadale, 1905	X		
10	ตุ๊กแกบ้าน	<i>Gekko gecko</i> (Linnaeus, 1758)	X	X	
11	ตุ๊กแกปลายจุด	<i>Cyrtodactylus peguensis</i> Boulenger, 1894	X	X	
12	ตุ๊กแกป่าไค้	<i>Cyrtodactylus pulchellus</i> Gray, 1828	X	X	
13	จิ้งจกหิน	<i>Gehyra</i> sp.	X		
14	จิ้งเหลนหลากลาย	<i>Mabuya macularia</i> Taylor & Elbel, 1958		X	X
15	จิ้งเหลนลายมลายู	<i>Lipinia surdus</i> (Boulenger, 1900)			X
16	ตะกวด	<i>Varanus nebulosus</i> (Gray, 1831)			X
17	งูเหลือม	<i>Python reticulatus</i> (Schneider, 1801)	X		
18	งูแสงอาทิตย์	<i>Xenopeltis unicolor</i> Boie, 1827			X
19	งูกินทากหัวโหนด	<i>Aplopeltura boa</i> (Boie, 1828)	X		
20	งูเขียวหัวจิ้งจกมลายู	<i>Ahaetulla mycterizans</i> (Linnaeus, 1758)	X	X	
21	งูเขียวหัวจิ้งจกป่า	<i>Ahaetulla prasina</i> (Boie, 1827)	X	X	
22	งูเขียวพระอินทร์	<i>Chrysopelea ornata</i> (Shaw, 1802)	X		
23	งูแฉะหางม้า	<i>Boiga cynodon</i> (Boie, 1827)	X		
24	งูแฉะหางม้าเทา	<i>Boiga ocellata</i> Kroon, 1973	X		
25	งูปล้องทอง	<i>Boiga dendrophila</i> (Boie, 1827)	X		
26	งูดงคากทอง	<i>Boiga drapiezii</i> (Boie, 1827)		X	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	ชื่อไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ขส.เขาประ- บางคราม	ป่า สงวนฯ	ชุมชน
27	งูกระ	<i>Boiga jaspidea</i> (Dumeril, Bibron and Dumeril, 1854)	X		
28	งูเขียวกาบหมาก	<i>Gonyosoma oxycephalum</i> (Boie, 1827)	X		X
29	งูสายน่าน	<i>Dendrelaphis</i> sp.	X		
30	งูสายน่านหลังลาย	<i>Dendrelaphis caudolineatus</i> (Gray, 1834)	X		
31	งูสายน่านหลังลายเขียว	<i>Dendrelaphis striatus</i> (Cohn, 1906)		X	
32	งูปล้องฉนวนบอร์เนียว	<i>Lepturophis albobfuscus</i> (Dumeril, Bibron and Dumeril,	X		
33	งูปล้องฉนวนบ้าน	<i>Lycodon subcinctus</i> Boie, 1827	X		
34	งูปล้องฉนวนมลายู	<i>Lycodon butleri</i> Boulenger, 1900	X		
35	งูปล้องฉนวนลาว	<i>Lycodon laoensis</i> Gunther, 1864		X	
36	งูปล้องฉนวนอินเดีย	<i>Lycodon davisonii</i> (Blanford, 1878)	X		
37	งูทางมะพร้าวลายขีด	<i>Coelognathus radiatus</i> (Boie, 1827)			X
38	งูสิงหกรรมดา	<i>Ptyas corros</i> (Schlegel, 1837)			X
39	งูกุด	<i>Oligodon purpurascens</i> (Schlegel, 1837)	X		
40	งูลายสาบคอแดง	<i>Rhabdophis subminiatus</i> (Schlegel, 1837)			X
41	งูทับสมิงคลา	<i>Bungarus candidus</i> (Linnaeus, 1758)	X	X	
42	งูสามเหลี่ยมหัวหางแดง	<i>Bungarus flaviceps</i> Reinhardt, 1843	X		
43	งูจงอาง	<i>Ophiophagus hannah</i> (Cantor, 1836)	X		
44	งูปล้องหวายหัวดำ	<i>Calliophis maculiceps</i> (Gunther, 1858)	X		
45	งูเห่า	<i>Naja kaouthia</i> Lesson, 1831			X
46	งูกะปะ	<i>Calloselasma rhodostoma</i> (Boie, 1827)		X	X
47	งูเขียวหางไหม้ฮาเจน	<i>Trimeresurus (Parias) hageni</i> (Lidth de Jeude, 1886)		X	
48	งูเขียวตุ๊กแก	<i>Tropidolaemus wagleri</i> (Schlegel, 1827)		X	

.....

ในที่นี้มีงู 32 ชนิด จำแนกเป็นงูที่อาศัยอยู่และหากินตามพื้น 16 ชนิด ได้แก่ งูแสงอาทิตย์ งูปล้องฉนวนบอร์เนียว งูปล้องฉนวนบ้าน งูปล้องฉนวนมลายู งูปล้องฉนวนลาว งูปล้องฉนวนอินเดีย งูทางมะพร้าว ลายขีด งูสิงธรรมดา งูคุด งูลายสาบคองแดง งูทับสมิงคลา งูสามเหลี่ยมหัวหางแดง งูจงอาง งูปล้องหวายหัวดำ งูเห่า และงูกระจับ ซึ่งส่วนใหญ่กินกบ และสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมขนาดเล็กที่อาศัยตามพื้นเป็นอาหารหลัก ยกเว้น งูจงอางที่กินงูเป็นอาหาร อีกกลุ่มหนึ่งคืองูที่อาศัยอยู่และหากินตามต้นไม้ พุ่มไม้ รวม 16 ชนิด ได้แก่ งูเหลือม งูกินทากหัวโหนด งูเขียวหัวจิ้งจกมลายู งูเขียวหัวจิ้งจกป่า งูเขียวพระอินทร์ งูแส้หางม้า งูแส้หางม้าเทา งูปล้องทอง งูดงคากทอง งูกระ งูเขียวกาบหมาก งูสายม่าน งูสายม่านหลังลาย งูสายม่านหลังลายเขียว งูเขียวหางไหม้ฮาเจน และงูเขียวตุ๊กแก งูที่อาศัยตามต้นไม้เหล่านี้มักหากินสัตว์เลื้อยคลานขนาดเล็ก นก และสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมเป็นอาหาร ยกเว้นงูกินทากหัวโหนด ซึ่งกินหอยทาก และทากเปลือยเป็นอาหารหลัก

ในจำนวนงูที่อาศัยอยู่ตามต้นไม้ 16 ชนิดนี้แบ่งเป็นงูที่หากินเวลากลางวัน 7 ชนิด ได้แก่ งูเขียวหัวจิ้งจกมลายู งูเขียวหัวจิ้งจกป่า งูเขียวพระอินทร์ งูเขียวกาบหมาก งูสายม่าน งูสายม่านหลังลาย และงูสายม่านหลังลายเขียว กลุ่มนี้ล่าสัตว์ขนาดเล็กที่อาศัยตามต้นไม้ เช่น นกขนาดเล็ก จิ้งจก ตุ๊กแก และกิ้งก่า เป็นต้น ส่วนงูที่หากินเวลากลางคืนมี 9 ชนิด ได้แก่ งูเหลือม งูกินทากหัวโหนด งูแส้หางม้า งูแส้หางม้าเทา งูปล้องทอง งูดงคากทอง งูกระ งูเขียวหางไหม้ฮาเจน และงูเขียวตุ๊กแก

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. งูเขียวหางไหม้มีอุปนิสัยรอกัดจับเหยื่อมากกว่าการออกไล่เหยื่อ ดังนั้นลูกนกที่อยู่ในรัง จึงไม่น่าจะได้รับผลจากงูชนิดนี้ งูที่น่าจะมีผลต่อความล้มเหลวในการสร้างรังวางไข่และเลี้ยงลูกของนกแล้วแล้ว ท้องดำ จากการศึกษาครั้งนี้มี 6 ชนิด คือ งูเหลือมที่อาจกินพ่อแม่ และงูในสกุล *Boiga* ซึ่งแบ่งออกเป็นงูขนาดเล็ก ได้แก่ งูดงคากทอง (ภาคผนวก ข ภาพที่ 5) และงูกระ โดยทั่วไปกินสัตว์พวกจิ้งจก ตุ๊กแก และกิ้งก่าเป็นอาหารหลัก แต่สามารถกินไข่นกได้ และงูขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ได้แก่ งูแส้หางม้า งูแส้หางม้าเทา และงูปล้องทอง ซึ่งหากินไข่นกและลูกนกเป็นอาหารหลัก

2. หากต้องการควบคุมปริมาณงูที่เป็นศัตรูของนกแล้วแล้วท้องดำโดยการจับไปปล่อยนอกพื้นที่ น่าจะดำเนินการได้ เนื่องจากเป็นงูที่ยังมีสถานภาพไม่น่าเป็นห่วง และยังคงพบได้ในพื้นที่อื่น แต่ทั้งนี้การจับงูเหลือมซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) ต้องดำเนินการตามระเบียบของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

3. พื้นที่ป่าที่ราบต่ำเขานอจู้จี้ที่ได้ดำเนินการสำรวจอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว มีชุมชนล้อมรอบ และยังมีการบุกรุกพื้นที่เพื่อทำสวนปาล์มอยู่เรื่อยๆ สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในแหล่งชุมชนและสามารถพบได้ทั่วไปยังคงมีจำนวนชนิดและจำนวนตัวมาก และเป็นที่น่าสังเกตว่า

.....

พบงูค่อนช้างถี่ อาจเนื่องจากพื้นที่ป่าถูกบุกรุกโดยรอบจนพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการอยู่อาศัยของสัตว์มีสภาพคล้ายเกาะ สัตว์ต่างๆ จึงถูกบีบให้อยู่ในพื้นที่ป่าซึ่งมีปริมาณจำกัด ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นในอนาคตไม่เพียงนกตัวแล้ว ต้องดำเท่านั้นที่จะสูญพันธุ์ อาจมีสัตว์ในกลุ่มสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกและสัตว์เลื้อยคลานบางชนิดที่จะสูญพันธุ์ด้วย

4. จากการสำรวจ พบ ปาดเขียวตีนลาย กบทูต และงูเขียวตุ๊กแก ซึ่งเป็นสัตว์ที่มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ และสัตว์เฉพาะถิ่น คือ ตุ๊กแกปาลายจุดใต้ ในพื้นที่ป่าสงวนซึ่งกำลังถูกบุกรุก ดังนั้นจึงควรเร่งศึกษาสถานภาพของสัตว์เหล่านี้ที่ต่อไปอาจอยู่ในสถานภาพไม่ต่างจากนกตัวแล้วทั้งดำก็เป็นได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณหัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาประ-บางคราม และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกและนำทาง ขอขอบคุณคุณเกรียงศักดิ์ ศรีบัวรอด หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าคลองแสง และเจ้าหน้าที่สถานีวิจัยสัตว์ป่าคลองแสง ที่เอื้อเฟื้อ เสนียงอาหาร และร่วมสังเกตการณ์ ขอขอบคุณคุณสิริวัชร อารทรากร ผู้ร่วมสำรวจและแนะนำเส้นทางสำรวจจากสมาคมอนุรักษ์นกและธรรมชาติวิทยาแห่งประเทศไทย ขอขอบคุณคุณวิยะดา แจ่มจำรูญ คุณสุภาภรณ์ วิจารณ์วิมล คุณอัมพรพิมล ประยูร และคุณเฉลิมพล ผาอินทร์ ผู้ร่วมสำรวจจากกลุ่มงานวิจัยสัตว์ป่า และขอขอบคุณคุณไพโรจน์ ศรีสม ผู้ร่วมสำรวจและสังเกตการณ์จากกลุ่มเว็บไซต์ Thailand Wilderness Study (<http://www.trekkingthai.com>)

เอกสารอ้างอิง

ัญญา จันอาจ. 2546. คู่มือสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกในเมืองไทย. ด้านสุขภาพการพิมพ์, กรุงเทพฯ. 175 หน้า.

Cox, M. J. 1991. *The Snakes of Thailand and Their Husbandry*. Krieger, Florida. 526 p.

Cox, M. J., Paul van Dijk, P., Nabhitabhata, J. and Thirakhupt, K. 1998. *A Photographic Guide to Snakes and Other Reptiles of Thailand and Southeast Asia*. Asia Books, Bangkok. 144 p.

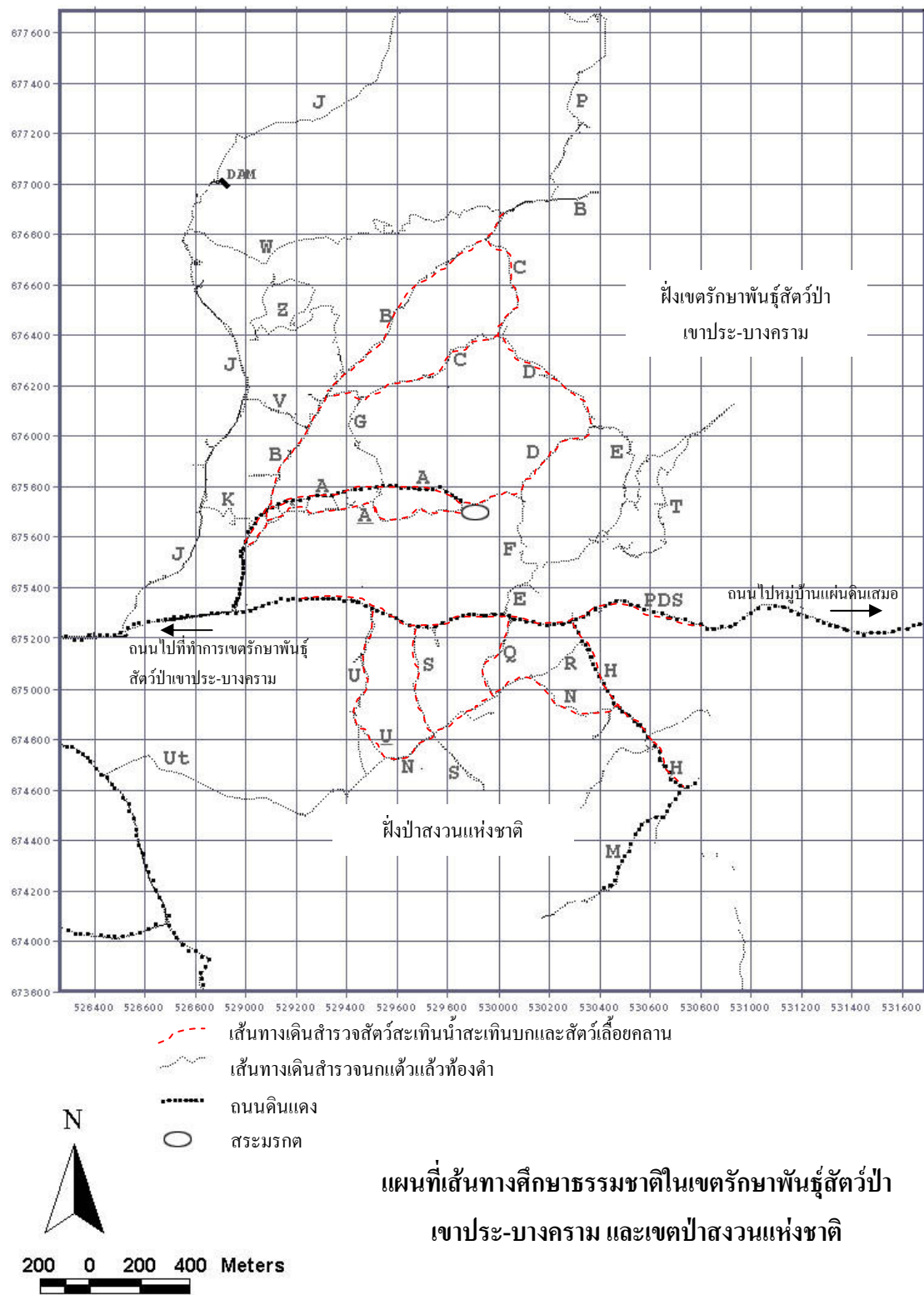
Nabhitabhata J. and T. Chan-ard. 2005. *Thailand Red Data: Mammals, Reptiles and Amphibians*. Office of Natural Resources and Environment Policy and Planning, Bangkok. Thailand. 234 p.

Taylor, E. H. 1962. The Amphibian Fauna of Thailand. *The University of Kansas Science Bulletin*. 43(8): 265-600.

Taylor, E. H. 1963. The Lizards of Thailand. *The University of Kansas Science Bulletin*. 44(14): 668-1078.

Taylor, E. H. 1965. The Serpents of Thailand and Adjacent Waters. *The University of Kansas Science Bulletin*. 45(9): 517-109.

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

ภาพที่ 1 ปาดเขียวตินลาย (*Rhacophorus reinwardtii*)

ภาพที่ 2 กบหูต (Limnonectes blythii)

ภาพที่ 3 ตะกวด (*Varanus nebulosus*)

ภาพที่ 4 ตุ๊กแกปลายจุดใต้ (*Cyrtodactylus peguensis zebraicus*)

ภาพที่ 5 งูคางคอง (*Boiga drapiezii*)

.....